

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

**T/14709. számú
törvényjavaslat**

**a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról
szóló 1992. évi LXIII. törvény módosításáról**

**Előadó: dr. Petrétei József
igazságügy-miniszter**

Budapest, 2005. február

2005. évi ... törvény

a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény módosításáról

Az Országgyűlés a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény módosítására a következő törvényt alkotja:

1. §

(1) A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 2. § 4. és 5. pontjai helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„4. közérdekű adat: az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő, valamint a tevékenységére vonatkozó, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől;

5. közérdekből nyilvános adat: a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát vagy hozzáférhetővé tételét természetes személy esetében törvény, egyéb esetben jogszabály elrendeli;”

(2) Az Avtv. 2. § 20. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„20. harmadik ország: minden olyan ország, amely nem tagja az Európai Gazdasági Térségnek.”

2. §

Az Avtv. 9. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„9. § (1) Személyes adat (beleértve a különleges adatot is) az országból – az adathordozótól vagy az adatátvitel módjától függetlenül – harmadik országban lévő adatkezelő vagy adatfeldolgozó részére akkor továbbítható, ha

a) ahhoz az érintett kifejezetten hozzájárult, vagy

b) azt törvény lehetővé teszi, és a harmadik országban az átadott adatok kezelése, illetőleg feldolgozása során biztosított a személyes adatok megfelelő szintű védelme.

(2) A személyes adatok megfelelő szintű védelme akkor biztosított, ha

a) az Európai Közösségek Bizottsága – külön törvényben meghatározott jogi aktus alapján – megállapítja, hogy a harmadik ország megfelelő szintű védelmet nyújt,

b) a harmadik ország és a Magyar Köztársaság között az érintetteknek a 11. § szerinti jogai érvényesítésére, a jogorvoslati jog biztosítására, valamint az adatkezelés, illetve az adatfeldolgozás független ellenőrzésére vonatkozó garanciális szabályokat tartalmazó nemzetközi szerződés van hatályban, vagy

c) a harmadik országbeli adatkezelő vagy adatfeldolgozó az adatkezelés vagy adatfeldolgozás szabályainak ismertetésével igazolja, hogy az adatkezelés vagy adatfeldolgozás során megfelelő szinten biztosítja a személyes adatok védelmét, az érintettek jogait és azok érvényesítését, különösen, ha az adatkezelést vagy az adatfeldolgozást az Európai Unió Bizottsága külön törvényben meghatározott jogi aktusának megfelelően végzi.

(3) Személyes adatok nemzetközi jogsegélyegyezmény végrehajtása érdekében, az egyezményben meghatározott célból és tartalommal továbbíthatók harmadik országba.

(4) Az Európai Gazdasági Térség tagállamaiba irányuló adattovábbítást úgy kell tekinteni, mintha a Magyar Köztársaság területén belüli adattovábbításra kerülne sor.”

3. §

Az Avtv. 19. § (4) és (5) bekezdései helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(4) Ha törvény másként nem rendelkezik, közérdekből nyilvános adat az (1) bekezdésben meghatározott szervek feladat- és hatáskörében eljáró személy feladatkörével összefüggő személyes adata, továbbá egyéb, közfeladatot ellátó személy e feladatkörével összefüggő személyes adata. Ezen adatok megismerésére e törvénynek a közérdekű adatok megismerésére vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

(5) Ha törvény másként nem rendelkezik, közérdekből nyilvános adat a jogszabály vagy állami, illetőleg helyi önkormányzati szervvel kötött szerződés alapján kötelezően igénybe veendő vagy más módon ki nem elégíthető szolgáltatást nyújtó szervek vagy személyek kezelésében levő, e tevékenységükre vonatkozó, személyes vagy közérdekű adatnak nem minősülő adat.”

4. §

Az Avtv. a következő új 19/A. §-sal egészül ki:

„19/A. § (1) A 19. § (1) bekezdésében meghatározott szerv feladat- és hatáskörébe tartozó döntés meghozatala előtt készített vagy rögzített, a döntés megalapozását szolgáló, így különösen elemzésben, tervzetben, véleményben, javaslatban, felkészítőben, valamint a szerv belső működésére vonatkozó felmérésben, ellenőrzési jelentésben vagy más munkaanyagban szereplő adat a keletkezésétől számított tíz évig nem nyilvános. Ezen adatok megismerését az azt kezelő szerv vezetője engedélyezheti.

(2) A döntés megalapozását szolgáló adat megismerésére irányuló igény – az (1) bekezdésben meghatározott időtartamon belül – a döntés meghozatalát követően akkor utasítható el, ha az adat megismerése a szerv törvényes működési rendjét vagy feladat- és hatáskörének illetéktelen külső befolyástól mentes ellátását, így különösen az adatot keletkeztető álláspontjának a döntések előkészítése során

történő szabad kifejtését veszélyeztetné. E bekezdés nem alkalmazható a szerv vezetőinek felkészítését szolgáló feljegyzésekre.

(3) Jogszabály egyes adatok megismerhetőségének korlátozására az (1) bekezdésben meghatározottnál rövidebb időtartamot állapíthat meg.”

5. §

Az Avtv. 20. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„20. § (1) A közérdekű adat megismerése iránt bárki – szóban, írásban vagy elektronikus úton – igényt nyújthat be.

(2) A közérdekű adat megismerésére irányuló igénynek az adatot kezelő szerv az igény tudomására jutását követő legrövidebb idő alatt, legfeljebb azonban 15 napon belül tesz eleget.

(3) Az adatokat tartalmazó dokumentumról vagy dokumentumrészről, annak tárolási módjától függetlenül az igénylő másolatot kaphat. Az adatot kezelő szerv a másolat készítéséért – legfeljebb az azzal kapcsolatban felmerült költség mértékéig terjedő – költségtérítést állapíthat meg, amelynek összegét az igénylő kérésére előre közölni kell.

(4) Ha a közérdekű adatot tartalmazó dokumentum az igénylő által meg nem ismerhető adatot is tartalmaz, a másolaton a meg nem ismerhető adatot felismerhetetlenné kell tenni.

(5) Az adatigénylésnek közérthető formában és – amennyiben az aránytalan költséggel nem jár – az igénylő által kívánt technikai eszközzel, illetve módon kell eleget tenni.

(6) Az igény teljesítésének megtagadásáról, annak indokaival együtt, 8 napon belül írásban vagy – amennyiben az igényben elektronikus levelezési címét közölte – elektronikus úton értesíteni kell az igénylőt.

(7) A közérdekű adat megismerése iránti igény teljesítése nem tagadható meg azért, mert a nem magyar anyanyelvű igénylő az igényét anyanyelvén vagy az általa értett más nyelven fogalmazza meg.

(8) A 19. § (1) bekezdésében meghatározott szervek évente értesítik az adatvédelmi biztost az elutasított igényekről, valamint az elutasítások indokairól.”

6. §

Az Avtv. a következő új 21/A. §-sal egészül ki:

„21/A. § (1) A 19. § (1) bekezdésében meghatározott szervek a közzétett adatok megismerését személyazonosító adatok közléséhez nem köthetik. Az elektronikusan közzétett közérdekű adatokhoz történő hozzáférés biztosításához személyes adat csak annyiban kezelhető, amennyiben az technikailag elengedhetetlenül szükséges.

(2) Igénylés alapján történő adatszolgáltatás esetén az adatigénylő személyazonosító adatai csak annyiban kezelhetők, amennyiben az az igény teljesítéséhez – beleértve az esetleges költségek megfizetését is – elengedhetetlenül szükséges. Az igény teljesítését, illetőleg a költségek megfizetését követően az igénylő személyes adatait haladéktalanul törölni kell.

(3) Törvény az (1) és (2) bekezdésben meghatározottaktól eltérően rendelkezhet.”

7. §

Az Avtv. 24. § a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép, a § a következő új e)–g) pontokkal egészül ki, egyben a jelenlegi e) pont jelölése h) pontra változik:

(Az adatvédelmi biztos)

„a) bejelentés alapján vagy – ha az adott ügyben bírósági eljárás nincs folyamatban – hivatalból ellenőrzi e törvény és az adatkezelésre vonatkozó más jogszabályok megtartását;

- e) feladatkörében általános jelleggel, valamint meghatározott adatkezelő részére ajánlást bocsáthat ki;
- f) véleményezési jogot gyakorol az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv tevékenységével kapcsolatosan külön törvényben meghatározottak szerint közzéteendő adatokra vonatkozó különös, illetőleg egyedi közzétételi listák tekintetében;
- g) külön törvényben meghatározott szervekkel vagy személyekkel együttműködve képviseli a Magyar Köztársaságot az Európai Unió közös adatvédelmi felügyelő testületeiben;”

8. §

Az Avtv. a következő új 24/A. §-sal egészül ki:

„24/A. § (1) Az adatvédelmi biztos eljárására és intézkedéseire az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény (a továbbiakban: Obtv.) rendelkezéseit az e törvényben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.
(2) Az adatvédelmi biztos eljárására az Obtv. 16. § (1) és (2) bekezdését, 17. § (3) és (4) bekezdését, 18. § (1), (6) és (8) bekezdését nem kell alkalmazni.”

9. §

Az Avtv. 25. § (3) és (4) bekezdései helyébe a következő rendelkezések lépnek, egyben a § a következő új (5) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Az adatvédelmi biztos tájékoztathatja a nyilvánosságot eljárásának megindításáról, a jogellenes adatkezelés (adatfeldolgozás) tényéről, az adatkezelő (adatfeldolgozó) személyéről és a kezelt adatok köréről, valamint az általa kezdeményezett intézkedésekről, meghozott határozatokról.

(4) Ha az adatkezelő vagy adatfeldolgozó a személyes adatok jogellenes kezelését (feldolgozását) nem szünteti meg, az adatvédelmi biztos határozatban elrendelheti a jogosulatlanul kezelt adatok zárolását, törlését vagy megsemmisítését, megtilthatja a jogosulatlan adatkezelést vagy adatfeldolgozást, továbbá felfüggesztheti az adatok külföldre továbbítását. A határozat ellen közigazgatási úton jogorvoslatnak nincs helye.

(5) Az adatkezelő, az adatfeldolgozó vagy az adatkezeléssel érintett személy az adatvédelmi biztos (4) bekezdés szerinti határozatának felülvizsgálatát – annak kézhezvételét követő 30 napon belül – jogszabálysértésre hivatkozással kérheti a bíróságtól, amely a felülvizsgálat során a polgári perrendtartásról szóló törvénynek a közigazgatási perekre vonatkozó szabályai szerint jár el. A bíróság jogerős döntéséig a vitatott adatkezeléssel érintett adatok nem törölhetők, illetve nem semmisíthetők meg, az adatok kezelését azonban az adatvédelmi biztos határozatának kézhezvételekor fel kell függeszteni és az adatokat zárolni kell.”

10. §

(1) Az Avtv. 26. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az adatvédelmi biztos a feladatai ellátása során az adatkezelőtől minden olyan kérdésben felvilágosítást kérhet, az összes olyan iratba betekinthet, illetve iratról másolatot kérhet, adatkezelést megismerhet, amely személyes adatokkal, közérdekű adatokkal vagy közérdekből nyilvános adatokkal összefügg.”

(2) Az Avtv. 26. §-a a következő új (3) bekezdéssel egészül ki, egyben a jelenlegi (3)–(4) bekezdés számozása (4)–(5) bekezdésre változik:

„(3) Az adatkezelő köteles a részére kibocsátott ajánlásra harminc napon belül érdemben válaszolni.”

11. §

Az Avtv. a következő új 33/A. §-sal egészül ki:

„33/A. § Ez a törvény a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.”

12. §

(1) E törvény a kihirdetését követő második hónap első napján lép hatályba.

(2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg az Avtv. 4/A. § (5) bekezdése, 19. § (2) bekezdésének második mondata, 35. §-a, valamint 36. § (2) bekezdése hatályát veszti.

(3) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg az Avtv. 2. § 8. és 9. pontjaiban „a személyes” szövegrész helyébe az „az” szöveg, 3. § (8) bekezdésében a „fizikai cselekvőképtelensége” szövegrész helyébe a „fizikai okból vagy cselekvőképtelensége” szöveg, 8. § (1) bekezdésében „Az adatok” szövegrész helyébe „A személyes adatok” szöveg, 14. § (1) bekezdésében az „adatot” szövegrész helyébe a „személyes adatot” szöveg, a 19. § (2) bekezdésében az „említett” szövegrész helyébe a „meghatározott”, továbbá a „közzé- vagy más módon” szövegrész helyébe az „elektronikusan vagy más módon közzéteszik, továbbá erre irányuló igény esetén a 20. § rendelkezései szerint” szöveg, 21. § (1) bekezdésében a „kérését” szövegrész helyébe az „igényét” szöveg, valamint „a kérelmező” szövegrész helyébe „az igénylő” szöveg, 21. § (3) bekezdésében „a megtagadás közlésétől” szövegrész helyébe „a megtagadás közlésétől, illetve ennek elmaradása esetén a 20. § (2) bekezdésében meghatározott határidő eredménytelen elteltétől” szöveg, 25. § (1) bekezdésében az „és a közérdekű adatok” szövegrészek helyébe az „, a közérdekű adatok és a közérdekből nyilvános adatok” szövegek, 27. § (1) bekezdésében a „vagy a közérdekű” szövegrész helyébe az „, illetve a közérdekű adatok vagy a közérdekből nyilvános” szöveg, 28. § (1) bekezdésében az

„Az” szövegrész helyébe „A személyes adatokat kezelő” szöveg, 32/A. § (1) bekezdésében a „nem dolgozhatók fel és” szövegrész helyébe az „a külön törvény szerinti levéltári kutatás kivételével nem dolgozhatók fel, továbbá” szöveg lép.

13. §

(1) Az Európai Unió bűnüldözési információs rendszere és a Nemzetközi Bűnügyi Rendőrség Szervezete keretében megvalósuló együttműködésről és információcseréről szóló 1999. évi LIV. törvény 11. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A Közös Nemzetközi Adatvédelmi Ellenőrző Testületben Magyarországot az adatvédelmi biztos – az adatvédelmi felelőssel együttműködve – képviseli.”

(2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény 24/A. § (1) bekezdésében az „azonos védelmét” szövegrész helyébe a „megfelelő szintű védelmét” szöveg lép.

(3) Az Avtv. 9. § (2) bekezdés a) pontja szerinti jogi aktuson a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 25. cikk (6) bekezdése alapján kiadott jogi aktust kell érteni.

(4) Az Avtv. 9. § (2) bekezdés c) pontja szerinti jogi aktuson a 95/46/EK irányelv alapján a személyes adatok harmadik országokba irányuló továbbítására vonatkozó általános szerződési feltételekről szóló, 2001. június 15-i 2001/497/EK bizottsági határozatot, valamint a személyes adatoknak harmadik országbeli adatfeldolgozók részére történő továbbítására vonatkozó általános szerződési feltételekről szóló, 2001. december 27-i 2002/16/EK bizottsági határozatot kell érteni.

(5) Felhatalmazást kap az igazságügy-miniszter, hogy az Avtv. egységes szövegét a Magyar Közlönyben közzétegye.

INDOKOLÁS

a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény módosításáról szóló törvényjavaslathoz

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

1. Az Alkotmánybíróság a 12/2004. (IV. 7.) AB határozatában (a továbbiakban: ABh.) mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet állapított meg, mert a törvényhozó nem biztosította azokat a jogállami garanciákat, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a döntés-előkészítő és a belső használatú adatokkal kapcsolatban csak az alkotmányosan elfogadható mértékben korlátozza a jogalkotó a közérdekű adatok megismeréséhez való alapvető jogot. Jelen törvényjavaslat (a továbbiakban: Javaslat) ezt a tárgykört az ABh.-ban meghatározott követelményeknek megfelelően szabályozza újra.

2. A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) elfogadása óta az információs társadalom rohamos fejlődésnek indult, erre azonban a magyar jogalkotás mindeddig nem, illetve csak a személyes adatok védelmével összefüggésben reagált. Az internet elterjedése kiemelt fontosságúvá tette a közérdekű adatok elektronikus igénylésére vonatkozó szabályozás megalkotását, valamint a személyes adatok kezelésének az elektronikusan közzétett közérdekű adatok megismerésével kapcsolatos szabályozását is.

3. Az elmúlt évek jogalkalmazásának tapasztalatai szükségessé teszik több ponton az Avtv. rendelkezéseinek pontosítását annak érdekében, hogy azok megfelelő garanciákat nyújthassanak a személyes adatok védelméhez való jog,

illetve a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesüléséhez. A Javaslattal ezért pontosítja a közérdekű adat és a közérdekből nyilvános adat fogalmának meghatározását, ehhez kapcsolódva dogmatikailag tisztázza az állami, önkormányzati vagy egyéb, jogszabályban meghatározott közfeladatot ellátó szerv vagy személy feladat- és hatáskörében eljáró személy e feladatkörével összefüggő adataira vonatkozó szabályozást, valamint egyértelműsíti az adatvédelmi biztosnak a közérdekből nyilvános adatokkal összefüggő hatáskörét. A személyes adatok külföldre történő továbbítására vonatkozó szabályok kibővítésével a Javaslattal rugalmas, a közösségi jog szabályainak is megfelelő, ugyanakkor a személyes adatok védelméhez való jog érvényesülését is biztosító szabályozást tartalmaz.

4. Az adatvédelmi biztos jogállása az Avtv. jogharmonizációs módosítással elvégző 2003. évi XLVIII. törvény hatálybalépése óta részben megváltozott, mivel a személyes adatok védelmével kapcsolatban immár ügydöntő jogkörrel is rendelkezik. A jogállásnak ez a kettőssége megkívánja ugyanakkor annak egyértelmű szabályozását, hogy az adatvédelmi biztos eljárására mennyiben, és milyen eltérésekkel kell alkalmazni az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény (a továbbiakban: Obtv.) rendelkezéseit. A gyakorlati tapasztalatok alapján emellett pontosítani szükséges az adatvédelmi biztos ügydöntő hatáskörére vonatkozó eljárási szabályokat.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A Javaslattal egyértelművé teszi, hogy a közérdekű adat e minősége nem függ az adatkezelés módjától, az adat önálló vagy gyűjteményes jellegétől: minden, állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb

közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő, valamint a tevékenységére vonatkozó, bármilyen adathordozón – ideértve terjedelmétől függetlenül minden dokumentumot – rögzített információ vagy ismeret közérdekű adatnak minősül. A Javaslattal ezzel pótolja a közérdekű adat fogalmából eddig hiányzó adatdefiníciót, és kifejezi, hogy a közérdekű adatok vonatkozásában adaton nemcsak számadatot, hanem bármilyen rögzített információt vagy ismeretet érteni kell.

A Javaslattal egyértelműen megkülönbözteti továbbá a közérdekű adattól a közérdekből nyilvános adatot. Világossá teszi, hogy közérdekből nyilvános adat csak olyan adat lehet, amely nem minősül közérdekű adatnak: vagy azért nem, mert nem állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében van, vagy pedig azért nem, mert személyes adatnak minősül. Ennek megfelelően az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szervek vagy személyek kezelésében levő, valamint e tevékenységükre vonatkozó, személyes adatnak nem minősülő valamennyi adat nyilvánosságát a közérdekű adatokra vonatkozó szabályok szerint kell megítélni, hiszen ezek az adatok fogalmilag nem lehetnek közérdekből nyilvános adatok.

A Magyar Köztársaság a 4/2004. (III. 2.) OGY határozatra tekintettel részt vesz az Európai Gazdasági Térségben, ezért a személyes adatok továbbítása szempontjából nem csupán az Európai Unió tagállamaiba való adattovábbítást kell úgy tekinteni, mintha az a Magyar Köztársaság területére irányulna, hanem a nem uniós tag, de az Európai Gazdasági Térségben részt vevő Izland, Liechtenstein és Norvégia esetében is. A Javaslattal ennek megfelelően módosítja a harmadik ország Avtv.-beli definícióját.

A 2. §-hoz

A külföldre történő adattovábbítás vonatkozásában – jogharmonizációs okokból – a személyes adatok védelmének az Európai Unió szervei által megállapított vagy nemzetközi szerződésen alapuló megfelelő szintje esetén meg kell könnyíteni az adattovábbítást. A megfelelő szint biztosításának megállapításával kapcsolatos uniós jogi aktusok pontos hivatkozását azonban nem a stabilitást kívánó, minősített többséggel módosítható Avtv.-ben, hanem a Javaslat egyszerű többséggel elfogadandó, záró rendelkezései között célszerű elhelyezni annak érdekében, hogy pusztán azok számának esetleges megváltozása miatt ne kelljen az Avtv. rendelkezéseit módosítani.

Rendezni kell emellett a nemzetközi jogsegélyek teljesítésével összefüggő adattovábbítási szabályokat, mivel a jelenlegi szabályozás szerint azokba az országokba, amelyek a megfelelő védelmet nem biztosítják, a személyes adatok kezelésével járó jogsegély a hatályos nemzetközi szerződések ellenére sem lenne teljesíthető.

A 3. §-hoz

Az Avtv. jelenleg dogmatikailag pontatlanul és részben ellentmondásosan szabályozza az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy hatáskörében eljáró személy e feladatkörével összefüggő személyes adatainak jogi megítélését, amikor egyrészt úgy rendelkezik, hogy az a közérdekű adat megismerését nem korlátozza, ugyanakkor csak a név, a beosztás vagy besorolás és a munkakör esetében minősíti azokat kifejezetten közérdekből nyilvános adattá. A Javaslat az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében eljáró személy feladatkörével összefüggő személyes adatát, továbbá valamennyi más – tehát akár nem jogszabályban

meghatározott – közfeladatot ellátó személy e feladatkörével összefüggő személyes adatát is közérdekből nyilvános adatként minősíti, és megismerésükre a közérdekű adatok megismerésére vonatkozó szabályokat rendeli alkalmazni.

A Javaslattal a jogszabály vagy állami, illetőleg helyi önkormányzati szervvel kötött szerződés alapján kötelezően igénybe veendő vagy más módon ki nem elégíthető szolgáltatást nyújtó szervek vagy személyek kezelésében levő, e tevékenységükre vonatkozó, személyes vagy közérdekű adatként nem minősülő adatokat közérdekből nyilvános adatként minősíti. A módosítást a kötelezően igénybe veendő szolgáltatásokat nyújtó szervek esetében az indokolja, hogy ezen közszolgáltatások nyújtása olyan állami, illetve önkormányzati szervek aktusain alapul, amelyek kezelésében levő nem személyes adatok közérdekűnek minősülnek, a más módon ki nem elégíthető szolgáltatást nyújtó szervek esetében pedig a monopolhelyzet tényével támasztható alá a működés fokozottabb nyilvánosságának előírása.

A 4. §-hoz

Az ABh. – követve az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatát – nem tekintette alkotmányellenesnek a döntés-előkészítő és belső használatú adatok automatikus, külön minősítési eljárás nélküli nyilvánosságkorlátozását. A határozat szerint ugyanakkor biztosítani kell ezen adatok esetében is „a nyilvánosságkorlátozás feletti érdemi és hatékony bírói jogorvoslati lehetőséget, melynek a formai kritériumok vizsgálatán túlmenően ki kell terjednie a nyilvánosságkorlátozás indokoltságának tartalmi vizsgálatára”.

A Javaslattal tartalmi meghatározást ad az automatikus nyilvánosságkorlátozás alá eső adatok körére, amikor az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy feladat- és hatáskörébe tartozó döntés meghozatala előtt készített vagy

rögzített, a döntés megalapozását szolgáló adatok esetében a keletkezésüktől számított tíz évig ad lehetőséget az adatok megismerésének korlátozására. A 'döntés megalapozását szolgáló' fordulat az adat készítése vagy rögzítése céljára utal, vagyis az Avtv. javasolt új 19/A. §-ának alkalmazhatósága nem függ attól, hogy ténylegesen születik-e döntés az azt megalapozó adatok alapján.

A Javaslat példálózó jelleggel felsorolja azokat az adathordozókat (elemzés, tervezet, vélemény, javaslat, felkészítő, a szerv belső működésére vonatkozó felmérés, ellenőrzési jelentés, más munkaanyag), amelyek tartalmazhatják a döntés megalapozását szolgáló adatokat, azonban természetesen nem valamennyi, ezen adathordozókon található adat esik az automatikus nyilvánosságkorlátozás alá, hanem értelemszerűen csak azok, amelyek megfelelnek az Avtv. javasolt új 19/A. § (1) bekezdésében megfogalmazott tartalmi meghatározásnak is, vagyis döntés megalapozását szolgálják.

A tízéves védelmi idő letelte előtt az adatot kezelő szerv vezetője engedélyezheti az adat megismerését. A döntés meghozatalát követően azonban a megismerésre irányuló igény elutasítására a szerv vezetőjének a Javaslat szerint csak akkor van lehetősége, ha – figyelemmel az Avtv. 21. § (2) bekezdésére – bizonyítani tudja, hogy az adat megismerése a szerv törvényes működési rendjét vagy feladat- és hatáskörének illetéktelen külső befolyástól mentes ellátását, így különösen az adatot keletkeztető álláspontjának a döntések előkészítése során történő szabad kifejtését veszélyeztetné. A Javaslat felállítja azt a vélelmet, hogy a szerv vezetőinek felkészítését szolgáló feljegyzéseknek a védelmi időn belül történő megismerése az adatot keletkeztető álláspontjának a döntések előkészítése során történő szabad kifejtését veszélyeztetné, ezért ezen adatok vonatkozásában a szerv vezetője diszkrecionális jogkörébe utalja a megismerésre irányuló igény teljesítését.

A Javaslat lehetőséget ad arra, hogy jogszabály egyes adatok megismerését a főszabályként érvényesülő tízéves időtartamnál rövidebb időkorláttal tegye lehetővé. Mivel a rövidebb időkorlát alsó határát a Javaslat nem határozza meg,

jogszabály úgy is rendelkezhet, hogy egyes, döntés megalapozását szolgáló adatok a keletkezésüket követően azonnal megismerhetőek.

Az 5. §-hoz

A Javaslát deklarálja, hogy a közérdekű adatok nyilvánosságához való jog kiterjed arra is, hogy a közérdekű adat megismerése iránt bárki bármilyen formában (szóban, írásban vagy elektronikus úton) igényt nyújthasson be, amelynek teljesítését, a közérdekű adat hozzáférhetővé tételét csak az Avtv.-ben meghatározott esetekben lehet elutasítani. Annak kifejezése érdekében, hogy a közérdekű adatok megismeréséhez joga van mindenkinek, a közérdekű adathoz hozzáférni kívánó személyt a Javaslát – az eddig használt kérelmező kifejezés helyett – igénylőnek nevezi.

A közérdekű adat hordozójáról az adatot megismerni kívánó személy az eddigi szabályozás szerint is kérhetett másolatot. A Javaslát egyértelműsíti, hogy a másolat kiadása nem tagadható meg azon az alapon, hogy az adathordozó nem közérdekű adatot vagy jogszerűen nem megismerhető közérdekű adatot is tartalmaz; ezekben az esetekben a meg nem ismerhető adatot a másolaton felismerhetetlenné kell tenni. A Javaslát a közérdekű adat adathordozójáról készített másolatért felszámított költségtérítés összegét a másolat készítésének költségében maximálja. A Javaslát emellett biztosítja az anyanyelvhasználat jogát a közérdekű adatok igénylésének eljárása során.

A 6. §-hoz

Mivel a közérdekű adatok megismeréséhez bárkinek joga van, az azokhoz való hozzáférés során főszabályként nincs alkotmányos lehetőség az adatot megismerni kívánó személy azonosítására. Közzétett közérdekű adatok esetében

személyes adat csak a technikailag objektíven kikerülhetetlen esetekben (ilyen lehet a felhasználó számítógépének IP-címe) kezelhető, ennek megfelelően az elektronikusan közzétett közérdekű adatokhoz való hozzáférés regisztrációhoz nem köthető. Közérdekű adat igénylése esetében az azonosítást valamely jogszerű szempont, így például a másolat költségének megfizetése megalapozhatja, azonban személyes adatok kezelésére ebben az esetben is csak a cél eléréséhez feltétlenül szükséges adatok vonatkozásában, és csak addig van lehetőség, amíg az adott szempont érvényesülése ezt elkerülhetlenné teszi.

A 7. §-hoz

A Javaslat az adatvédelmi biztos hatáskörének pontosítása érdekében összhangba hozza az Avtv. 24. § a) pontját az Avtv. 25. § (2) bekezdésével, valamint 27. § (1) bekezdésével, amikor rögzíti, hogy a biztos ellenőrzési feladatkörében bejelentés alapján vagy – ha az adott ügyben bírósági eljárás nincs folyamatban – hivatalból jár el.

Az Avtv. és az Obtv. közötti kapcsolat egyértelműsítése érdekében a Javaslat kimondja, hogy az adatvédelmi biztos ajánlást általános jelleggel, illetve meghatározott adatkezelő részére egyaránt kibocsáthat.

Az Avtv. 19. § (2) bekezdése lehetővé teszi, hogy külön jogszabály meghatározza, mely közérdekű adatokat kell közzétenni. Az adatvédelmi biztos számára a Javaslat a közzéteendő adatok körének meghatározása során véleményezési jogot biztosít.

A Javaslat szerint az adatvédelmi biztos képviseli a Magyar Köztársaságot az Európai Unió közös adatvédelmi felügyelő testületeiben. Ez a rendelkezés az EUROPOL Egyezmény 24. cikkének való megfelelést szolgálja. A Javaslat 13. § (1) bekezdése úgy módosítja az Európai Unió bűnüldözési információs rendszere és a

Nemzetközi Bűnügyi Rendőrség Szervezete keretében megvalósuló együttműködésről és információcseréről szóló 1999. évi LIV. törvény (a továbbiakban: NEBEKtv.) 11. § (3) bekezdését, hogy az adatvédelmi biztos e képviselőlet ellátása során együttműködik a NEBEKtv. II. fejezete szerinti adatvédelmi felelőssel, aki ellátja az EUROPOL Egyezmény 23. cikke szerinti feladatokat.

A 8–10. §-okhoz

Az Avtv. 23. § (2) bekezdése az adatvédelmi biztos jogállása tekintetében már eddig is egyértelműen szabályozta az Avtv. és az Obtv. közötti kapcsolatot, a Javaslattal ezt a tisztázást az adatvédelmi biztos eljárására és intézkedéseire vonatkozó rendelkezések tekintetében is elvégzi, amikor kimondja, hogy az Avtv. eltérő rendelkezése hiányában a biztos eljárására és intézkedéseire az Obtv. rendelkezéseit kell alkalmazni. A Javaslattal meghatározza az Obtv. azon rendelkezéseit, amelyeket az adatvédelmi biztos speciális jogállásából következően eljárására nem kell alkalmazni.

A Javaslattal szerint az adatvédelmi biztos az eljárásával kapcsolatban tájékoztathatja a nyilvánosságot magának az eljárásnak a megindításáról.

A Javaslattal egyértelműsíti, hogy az adatvédelmi biztos a jogosulatlanul kezelt személyes adatokkal kapcsolatos ügydöntő hatáskörében eljárva határozatot hoz, amelynek bírósági felülvizsgálatát a polgári perrendtartásról szóló törvénynek a közigazgatási perekre vonatkozó szabályai szerint lehet kezdeményezni.

A Javaslattal biztosítja az adatvédelmi biztos számára, hogy az adatkezelőtől egyes iratok vonatkozásában másolatot kérjen.

A 11–12. §-okhoz

A Javaslat pótolja az Avtv. hiányzó jogharmonizációs záradékát, továbbá számos pontosítást tartalmaz, így összhangba hozza az Avtv. 1/A. §-ával az adatkezelésre vonatkozó fogalommeghatározást, magyar jogi terminológiával határozza meg a közösségi jog ‘fizikai cselekvőképtelenség’ fogalmát, egyértelműsíti, hogy a közérdekű adat közzététele nem mentesíti az adott szervet az alól, hogy erre irányuló igény alapján az Avtv. 20. §-ának rendelkezései szerint hozzáférhetővé tegye az adott közérdekű adatot, továbbá az adatvédelmi biztos hatáskörét a közérdekből nyilvános adatokra is kiterjeszti, valamint lehetővé teszi a statisztikai célra felvett, átvett vagy feldolgozott adatok levéltári kutatását.

A 13. §-hoz

A Javaslat egyszerű többséggel elfogadható rendelkezése végzi el a NEBEKtv.-nek a 7. §-hoz fűzött indokolás szerinti módosítását, valamint a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény adatvédelmi rendelkezéseinek – a Javaslat 2. §-ával összefüggő – jogharmonizációs célú pontosítását.

A Javaslat egyszerű többséggel elfogadható rendelkezése jelöli meg a 2. §-ban megjelölt uniós jogi aktusok pontos hivatkozását, mivel így pusztán azok számának esetleges megváltozása miatt nem kell a stabilitást kívánó Avtv. rendelkezéseit módosítani.